

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenisti nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50
mesec : 2,20

V upravništvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 150.

V Ljubljani, v sredo 4. julija 1900.

Letnik XXVIII.

Nekaj za nas.

(Dopis iz Gradca.)

V dolžnost si štejem, da opozorimo slovensko občinstvo na zanimiv pojav ljudske samopomoči. V Gradcu so ustanovili izkušeni možje, vneti za blagor zapuščenih delavskih stanov, na podlagi zakona 30. marca 1888, drž. zak. št. 33, društvo »Katholischer Volksschutz«. Sodeč po pravilih in deloma tudi že po društvenem delovanju, bo »Katholischer Volksschutz« vzorno društvo, kakoršnega še ni v Avstriji nobenega.

Društvo je že pričelo svoje delovanje s poizvedovalnico in posredovalnico. Za letnih 60 vinarjev dobi vsak društvenik primeren svet v vseh prepornih pravnih zadevah (šolskih, davčnih, vojaških, obrtnopravnih, civilnopravnih, bolniških, zavarovalnih itd.), društvo mu tudi posreduje delo, delodajavcem delavce. Ta oddelek se je po komaj polletnem obstanku že izvrstno obnesel.

Drugi oddelek, bolniška blagajna, prične svoje delovanje 15. julija t. l. V ta oddelek vstopijo lahko oni, ki morajo biti po zakonu zavarovani za slučaj bolezni. Po naših mislih bodo imeli tudi ti člani več ugodnosti, več dobička, nego v kakem drugem že obstoječem bolniškem društvu. V ta oddelek se vpišejo lahko tudi oni, ki so že zavarovani za slučaj bolezni pri kakem drugem društvu, a se jim zdi bolniška podpora prenizka. Vrh tega pristopijo lahko v ta oddelek vsi posli, vsi člani delavskih družin, žene in nedorasli otroci. Za primerno nizko zavarovalnino dobi lahko obrtnik, kmet, delavec redno tedensko podporo, ako mu zbolijo žena ali kateri otrok.

Društvo namerava tudi ustanoviti zdravilišče za rekonvalescente, posebno blagajno za oskrbovanje onemoglih in invalidnih svojih članov, posebno blagajno za izplačevanje dot odraslim otrokom, posebno blagajno za podpiranje članov, ki so brez dela.

Kolikor poznamo razmere našega kmeta, obrtnika in delavca, bi tudi mi prav krvavo

potrebovali tako društvo, kakoršno je graški »Katholischer Volksschutz« za Štajersko. Zato toplo priporočamo vsem onim, ki imajo kaj smisla in srca za potrebe naših delavskih stanov, da temeljito proučijo naše razmere in ustroj imenovanega graškega društva ter po resnem prevdanku in posvetovanju (morda na katoliškem shodu) ustanove tako društvo za vse slovenske pokrajine. Beda je tolika, da bi ne smeli in mogli še dalje čakati, kdaj nam pomore država. Posnemajmo lepi zgled sosedov, ki se ne marajo več zanašati na državno morebitno pomoč, ampak si hočejo sami pomagati. »Pomagaj si sam, in Bog ti pomore!«, bodi naše geslo.

Kdor se želi poučiti o ustroju graškega društva, piši v Gradec na »Kathol. Volksschutz« ter priloži kako znamko, da društvo ne bi trpelo škode.

Dogodki na Kitajskem.

Poročila s Kitajskega vzbujajo povsod največjo pozornost. Evropske države so upale, da bodo z malimi trumami napravile red in mir in zavarovale svoje koristi proti vstašem. Zadnji dogodki pa kažejo, da kitajska vlada v zvezi z vstaši požiga evropska domovja in mori tujce brez razlike.

Danes je gotovo, da je bil dne 18. junija umorjen nemški poslanik baron Ketteler, nečak znanega škofa in socijalnega reformatorja v Nemčiji. Ta dogodek bode skoraj gotovo neposredni povod nadaljnim dogodkom, katerih konec je danes neznan. Mnogi nemški listi odločno zahtevajo zadoščenje za prelito kri. vojsko proti Kitajcem. V Nemčiji pa odločuje cesar Viljem in ta je nagovoril na Kitajsko odhajajoče vojake: »Vrgli so bojno bakljo v tihi mir. Hudo delstvo, nezaslišano v predrznosti, strašno po grozovitosti, je zadelo in uničilo mojega zastopnika. Zastopniki drugih držav so smrtni nevarnosti, z njimi tovariši, ki so jim poslani v varstvo. Morda so že danes omagali v boju. Žaljena je nemška zastava, osramočena nemška država. To za-

hiteva kazen v zgled in strah. Razmere so nenadoma postale resne in še resnejše, odkar sem vas poklical pod zastavo. Kar sem upal doseči s pomorsko pehoto, to jako težko nalogo bodo sedaj morale rešiti večje armade vseh omikanih držav. Že danes me je prosil poveljnik križarskega brodogoja, da odpošljem divizijo na Kitajsko. Vi greste proti sovražniku, ki je toliko pogumen, kakor vi. Od evropskih častnikov izvežbani znajo Kitajci rabiti evropsko orožje. Vaši tovariši so dokazali staro bojno slavo. In vas odpošljem, da maščujete krivico. Prej ne mirujem, dokler nemška zastava skupno z drugimi evropskih držav ne vihra na Kitajskem, na zidovih mesta Pekina in Kitajcem ukaže mir. V prijateljstvu bodite ondi z drugimi armadami. Rusi, Angleži, Francozi in drugi, vsi se bojujejo za skupno stvar, za civilizacijo. Mislili smo tudi na svojo vero, na varstvo svojih bratov, ki so svoje življenje zastavili za Zveličarja. Mislite na čast našega orožja in na one, ki so se pred vami bojevali. Zastave, ki vihrajo nad vami, gredo prvič v boj. Prinesite jih nazaj čiste in neomadeževane. V duhu vas spremljam.«

Te besede niso prazne, ker dokazujejo resno voljo nemškega cesarja, da Kitajci drago plačajo svojo predrznost in grozovitost. Doslej so bile evropske države le kot redarji na straži, a sedaj se je premenilo bojno polje in kitajsko vprašanje se je resno zamotalo. Skoraj gotovo bode Nemčija gonilni faktor za nadaljna podjetja. Povodenj je prodrla zagradbe in evropske države so prisiljene, da zajezijo nevarne valove. Angleži sicer previdno molče, a Rusi zbirajo močno armado in Japonci tudi ne bodo rok križem držali. Govorili bodo topovi . . .

Hrvatska iznovič zapostavljena.

Prigodom prisege, katero je opravil nadvojvoda Franjo Ferdinand glede svoje

morganatične poroke, se je zopet očitno pokazalo, kako se v našej državi prezira vse, kar bi znalo okrniti krivični dualistični sistem. Kar ni na korist Nemcem in Mažarom, ne sme na dan, četudi je sicer osnovano na postavi. To se je pokazalo posebno glede Hrvatske. Opozicijsalni hrvatski časopisi so še pred tem svečanim činom odločno zahtevali, da bodi Hrvatska pri tej svečanosti zastopana, kakor to zahteva njen državnopravni položaj naproti celokupnej državi. Hrvati so zahtevali, da kraljevino hrvatsko zastopa njen ban kot državni zastopnik ravno v istem svojstvu kakor ministra predsednika za Avstrijo in Ogersko, da se v prisegi imenuje poleg Avstrije in Ogerske tudi Hrvatska in da se nadvojvoda podpiše tudi na hrvatsko prisego. A od vseh teh zahtev se ni nobeden izpolnil, nego je ban prisostvoval tej svečanosti le kot tajni svetnik, a v prisegi, ki je izdana samo v nemškem in mažarskem jeziku, je izpuščena Hrvatska, ter se ne omenja niti z besedico. In vse to je nepostavno že po pragmatičnej sankciji in po državnopravnej nagodbi od l. 1868. Če se pozivlje Avstrija in za njo Ogerska na pragmatično sankcijo, more to storiti tudi Hrvatska, ki je sprejela to državno temeljno postavbo prva od vseh dežel habsburške monarhije, namreč že leta 1712, med tem ko je Avstrija to storila še le 1724 in Ogerska 1723. Mažari seveda pri vsakej priložnosti zanikujejo hrvatsko pragmatično sankcijo od l. 1712, češ da Hrvati niso mogli sami brez Mažarov odločevati o tako važnem vprašanju. A vendar so to storili čisto svobodno in po svoji volji, ker so bili čisto slobodna in od Ogerske neodvisna država v takih državnopravnih vprašanjih. Mažari bi to radi iz zgodovine zbrisali, ali se ne da, kakor tudi še marsikaj drugega ne. Žalibože, da današnji hrvatski velikaši ne znajo braniti z ono odločnostjo svobodo krvatske države, kakor so to znali njihovi predniki, od katerih se gotovo ne bi bil nobeden usodil, da ne bi bil zastopal Hrvatske, kakor je to

LISTEK.

Svetnik.

Francoski spisal Paul Bourget. — Prestavil — a —

(Dalje.)

Po teh besedah, ki so mene in Filipa spravile v dobro voljo, sva se odpeljala »in high spirits«, kakor bi rekla miss Mary Dobson. Obema je vožnja vrlo prijala. Pot, ki vodi iz Pise v Monte-Chiaro, se vije najprvo med prijaznimi vinskimi goricami, ki jih semtertja prerašča murbe. Velikansko tratje trepetlika v zraku, vile obdane s cipresami, kažejo nad vhodom mramornate leve, v ozadju pa zijajo žrela pogorja, o katerem poje Dante in katero brani Pisancem pogled na Luko:

Cacciano l' lupo i lupicini al monte,
Per che i Pisan veder Lucca non ponno.

»Poglejte, takega nam manjka v Franciji«, sem rekel sopotniku in navel ta dva verza. »Pesnika, ki bi obdal s slavo najmanjše koticke rojstne zemlje.«

»Mislite? Kar se mene tiče, mi je vodnik Joanne vedno pristudil Božjo Komedijo.«

Vsled tega odgovora sem začel obžalovati, da sem ga saboj vzela, zlasti še, ker sem opazil, da ga je nenadoma minila prejšnja živahnost. Ako je začel igrati ulogo

čudaka, ne bo zlepa jenjal. Mlad človek njegovega značaja, ki ga je popolnoma prevzelo nečimerno samoljubje, bo vedno bolj trmoglav, čeprav njemu samemu škodi. Tudi jaz sem umolknil in se trudil zatopiti se v naravo, ki se je razvijala vedno bolj divje. Voz se je začel počasi premikati. Dospeli smo v okolico, ki je bila skoro brez vsakega rastlinstva. Na vseh straneh so se vzdigovali nizki, okrogli griči, velikanski, od dežja razjedeni kupi sive ilovice. Nikjer ne uzre oko grmovja, nikjer vinogradov, nikjer oljčnih dreves ali vil; res, prava podoba puščave. Voznik je stopil z voza. Bil je majhen mož, četverovoglatega, finega obraza, ki je nazival svojo sivo kobilo z imenom Zara in kakor vsi Toskanci izgovarjal v začetku besede namestu trdega k h. Huesta havalla namesto questa cavalla, ta kobila.

»Kupil sem jo v Livornu, dragi gospod« je pripovedoval, stala me je le dvesto frankov, ker so mislili, da je šepasta. Poglejte, če kaj šepa! — He, Zara, podvizaj se! Tako gre za mano kakor pes, dragi gospod. A jo imam tudi rad . . . Žena se zaradi tega jezi, a jaz ji pravim: Zara mi prisluzi kruh, ti mi ga pa leješ . . . Čakajte, dragi gospod, poglejte te skale, tukajle je moral biti usmrčen Lorenzo Medici po umoru Pazzijev . . .

»Ali ni redka prikazen, najin voznik, v isti sapi pripoveduje o svoji kobili in o Lorenzu Medici? . . . Oj, ti Italijani! . . . Kako

poznajo zgodovino svoje domovine in kako so ponosni nanjo! . . .«

»Da, vem«, je rekel Filip in skomizgnil z rameni, »o Italijanih velja oni stavek Alfierijev: Človeška sadika tukaj lepše zeleni kakor drugodi . . . Resnica je, da znajo že od prve mladosti odirati tujce . . . Nalašč so naučeni na lov na napitnico. Komaj je shodilo, pa je cicerone . . . A, namenil sem se pisati roman o moderni Italiji in o njeni gorostasni prevari! . . . Imam že vse zabeleženo . . . Pokazal bom, kakšno je to ljudstvo . . .«

In začel je prav strastno zabavljati čez lepo krajino, kjer se razlega »si«, ki se mi še vedno zdi edina domovina lepote, kakor se mi je zdela l. 1874., ko sem jo prvič videl. Privabil sem si v spomin razgovore, ki sem jih slišal v letih svojega literarnega nastopa v društvu bodočih pesnikov in romanopiscev. Skoro vsi uradniki v ministerstvu kruto razljučeni vsled neznatnega življenja, so zabili čis vlivajoč si žolča v lastno dušo ter z začudenjem in bridko-ostrim govorenjem kazali na stvari in ljudi, da sem začel dvomiti o vsem i o samem sebi. Takrat se nisem vedel, kar sem pozneje tolikokrat opazil v občevanju, da so taki govori le izraz brezmočne zavisti, ki se nikdar ne izpremeni. Vsak velik talent začne in konča z ljubeznijo, z navdušenjem. Oni pa, ki se prezdaj navličajo, so nesrečni, že naprej

vidijo lastno neplodovitost in zato se hočejo maščevati. Moj Bog, kako rad bi slišal tega človeka, da bi mi govoril, čeprav smešno- navdušeno, o Florenci, kjer je delal, kjer je bil ljubljjen, da bi mi vsaj pravil o tej ljubezni! . . . A bralo se mu je z obraza, da je nanjo pozabil. Namesto tega je govoril o svoji knjigi o Italiji in začel razpravljati novo vprašanje, o honorarju prvih pisateljev.

»Ali je res, da je dobil Jakob Molan poldrugi frank za zvezek? Slišal sem, da je dobil Vincy za vrsto dva franka«. A, malovrednež! . . . Jasno mi je bilo, da se za ostro kritiko in brezmejno prevaro skriva strasten pohlep po denarju in po neki nedoslednosti, ki se pa da razložiti, zato sem mu lažje opravičil to strast kakor ironijo. Kako težko pritiska železna roka sile na glavo onega, v katerem vre vsa energija mladih let, kateremu se zdi kos zlata rešitev lastne osebe!

»In če še rečem«, je sklenil z brezkončno grenkim glasom, »da mi ne bo dal oče niti onih treh tisoč frankov, ki bi jih rabil za šestmesečno bivanje v Parizu, preden začnem pisati. Da, toliko bi zadostovalo, da bi si ogledal prostor, kjer bi bil prvo bitko. Tri tisoč frankov! Toliko nese srednjemu pisatelju kakor . . . (tukaj je imenoval ime priljubljenega pisatelja) petdeset prepisanih strani.«

(Dalje prih.)

zahteval njen državni položaj. Današnji ban hrvatski je tedaj krivo ravnal, ko je popustil mažarskim zahtevam ter ni zastopal Hrvatske kot ban hrvatski nego le kot tajni svetnik in ker na ta način Hrvatska kot država ni bila zastopana pri tem svečanem činu.

Ravno iz teh razlogov je bilo čisto neopravdano, da so iz prisege izpustili Hrvatsko, kajti že po nagodbi od l. 1868 je Hrvatska država in le združena z Ogersko, a nikakor se ne more in ne sme razumevati v izrazu Ogerska tudi Hrvatska. To je le ogersko nasilstvo, ki se v novejšem času povsodi prikazuje zbog neodločnosti in popustljivosti hrvatskih oblastij. Ravno tako nepostavno je, da se ni izdala prisega tudi v hrvatskem jeziku. Poznato je, da je po nagodbi iz l. 1868 na celem Hrvatskem le hrvatski jezik postaven. A v isti nagodbi je ustanovljeno, da se izdaje tudi kraljeva prisega prigodom kronanja v hrvatskem izvirniku. Tedaj bi se bila morala izdati tudi za ta slučaj hrvatska prisega. Ali dualistični sistem je proti temu, a uspeva čisto lahko, ker se temu ne protivi niti hrvatski ban, a še manje hrvatski minister, ki je tako zagrižen mažaron, da je molčal na izjave ministra predsednika o tem dogodku, premda ni niti z besedico omenil Hrvatske in rekel, da se bo v bodočem zasedanju ogerskega državnega sabora ta čin sprejel med ogerske postave veljaven seveda tudi za Hrvatsko. Hrvatski minister ni smatral niti za vredno, da bi bil zahteval, da se o tem sporoči vsaj tudi kaj hrvatskemu saboru, ki ima ravno toliko pravice, to postaviti sprejeti ali ne, kakor ogerski. Zares žalostno je, če se pomisli, kako zastopajo Hrvatsko današnji njeni zastopniki in kako je to bilo v preteklih časih.

Sicer se pa bode o tem dogodku v bodočem hrvatskem saboru živahno razpravljalo, za kar bode poskrbela domoljubna opozicija hrvatska, da razkrinka vse mažarske spletke in takih vprašanj, ki se tičejo časti hrvatskega naroda.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. julija.

Nova avstrijska stranka. »Plzenski Listy« so objavili, kot smo včeraj omenili, sporočilo, da se združita katoliška ljudska stranka in kršč.-socialna zveza v jedno državnozbornsko skupino pod naslovom »avstrijska zveza«, ki bi štela skupno 60 članov. List objednem dostavlja, da v tem slučaju navstane takoj nova slovenska večina. Dunajski »D. Volksblatt«, glasilo dunajskih kršč. soc., izjavlja danes, da na tem poročilu ni nič resnice. Dosedaj se se niso vršila v tem oziru mej strankama nikaka pogajanja. Objednem pa list dostavlja, da si je to vest prvi izmislil »Wiener Tagblatt«. — S to zvezo torej še ni nič in so tudi brezpomembne vse nadaljne kombinacije. Preostaja torej še vedno mogočnost, da se priklopi kat. ljudska stranka novi desnici, akoravno seveda tudi še ni izključeno, da stopi v to kolo prej ali slej tudi kršč.-soc. zveza.

Postanec dr. Ebenhoch pri cesarju. Gorenje-avstrijski deželni glavar poslanec dr. Ebenhoch je bil v ponedeljek v lšu pri cesarju, da pozdravi vladarja ob njegovi dohodu in poroča o deželnih razmerah. Daljši razgovor, kakor poroča »N. Wien. Tagblatt«, trideset ure, je bil o političnem položaju. Dr. Ebenhoch je imel obilo prilike, odkrito povedati svoje nazore o asanaciji parlamentarnih razmer. Od strani vladarja, pravi poročilo, je bilo čuti zelo markantne opazke. — Toliko se je izvedelo dosedaj o tej pomenljivi zasebni avdijenci. Mogoče, da pride v javnost svojedobno še obširneje poročilo.

Dunajski mestni zastop je imel po završenih dopolnilnih volitvah včeraj svojo 1. sejo in sicer dopoldne in popoldne. V dopoldnanski seji so storili obljubo novoizvoljeni občinski svetniki, potem se je pa vršila volitev prvega podžupana. Oddanih je bilo pri volitvi 148 glasovnic, izmed katerih se jih je 123 glasilo na ime dosedanega podžupana **Strobacha**, ki je bil s tem znova izvoljen. Nad to izvolitvijo je najprej izrazil svoje veselje župan dr. Lueger, potem vladni zastopnik namestniški svetnik Tils, ki je nagovoril podžupana Strobacha tako-le: »Pozdravljam Vas v ime namestnika in vam

izrekam svojo prisrčno čestitko. Reči morem, da je sreča za občinsko upravo, da bote vi zopet posvetili v blagor občine svoje bogate izkušnje in znanosti na polju občinske uprave«. Pri nagovoru na novostavljeno občinski svet je dr. Lueger posebno naglašal da je dunajska prestolnica prva v Avstriji, ki je omogočila najširšim slojem, udeleževati se pri mestni upravi, kar je dokaz, da so krščanski socialci vneti zagovorniki splošne, jednake in direktne volilne pravice. — Popoldne se je vršila takoj druga seja, pri kateri je bil župan dr. Lueger z vsemi krščansko-socialnimi glasovi izvoljen častnim občanom in kot tak navdušeno pozdravljen. Konečno se je dovolilo še 370.000 kron kredita za dostojno proslavo cesarjeve sedemdesetletnice.

Dogodki v Kini in velesile. Z umorom nemškega poslanika barona Kettelerja in s porušenjem nekaterih poslaništev v glavnem mestu Kitaja se bo akcija zunanjih velesil znatno, ako ne popolno spremenila. Bokserji in njih upor so postali sedaj neka postranska stvar, mesto nje pa pride na vrsto brezobzirno maščevanje nad oficijelnim Kitajem, pričela se bo pravcata vojska mej evropskimi velesilami in kitajskim cesarstvom. Nemčija se bo maščevala, kakor je že povedal cesar Viljem v Wilhelms-havenu, radi umora poslanika, druge velesile radi porušenja poslaništev, in zopet druge, ker so njih poslaništva bila v toliki nevarnosti. Pričela se bo divja gonja za kosi kitajske zemlje, v ime civilizacije bodo velesile tekmovali mej seboj, katera dobi večji kos kože kitajskega medveda, ki je bil tako neumen, da je lastno kožo nesel na trg. Kdo bo dobil pri delitvi Kitaja največji delež, se kajpada danes še ne more napovedati, a površni proračun je že danes mogoč. Znatno kos kože bo zahtevala za se Nemčija kot odškodnino za umorjenega Kettelerja, ki je bil sicer navaden uradnik, a je postal s svojo smrtjo znamenita zgodovinska oseba. S to zahtevo Nemčije se bodo brez dvoma strinjale tudi ostale velesile. Takoj za Nemci pridejo Angleži, ki bi sami najraje imeli celega medveda, in konečno Rusi, katerim že po naravni legi pripada ves severni del Kitaja, in pa Japonci. Avstrija in Amerika se bota bržkone zadovoljili z ostanki. Toda za tako veliko akcijo bo pa treba bržkone tudi izrednih močij, in sicer ne samo na ladajah, ki ne morejo v kitajsko ozemlje, marveč tudi na suhem, kajti gotovo je, da se bodo Kitajci branili razkosaanja zemlje do skrajnih mej. Nemčija in Anglija bi bili s svojim vojaštvom kmalu kos svoji nalogi, ko bi ne žulil obeh čevljev — Afriki. Upor na obeh straneh bi bil neizogiben. In ravno to je vzrok, da Angleži ne marajo iz rezerve, kar seveda njih zaveznikom Japoncem ni po godu, ker sami ne morejo računati na večjo akcijo. S tem imajo te tri velesile več ali manj zavezane roke. Prosti pa so skoro na celi črti kitajski sosede Rusi in njih zavezniki Francozi. In iz tega se pa tudi da sklepati, kdo bo dobil največji delež.

Sodba diplomatov o položaju v Kini. Na Dunaju, v Parizu, Petrogradu in drugod so v veliki skrbi za življenje poslaničkov v Pekinu, ker se boje, da jih doleti jednaka usoda, kakor tovariša Kettelerja. A še nekaj družega pride pri tem v poštev. Diplomatski krogi na Dunaju pogrešajo jednotne akcije napram izredni nevarnosti. Mogoče je, da prične inicijativo Nemčija. S tem bi bile velesile bolj zadovoljne, kakor recimo z rusko inicijativo, kateri bi se uprli Angleži. Toda težko bo šlo radi Japoncev, katere bo treba bržkone pritegniti v krog evropskih velesil. Do formalne napovedi vojske napram Kitajcem bržkone ne pride. — Malo dalj sega italijanski zunanji minister Visconti-Venosta, ki pravi, da bi bilo slabo poskrbljeno za red v Kini, ko bi se ne šlo daleč preko statusa quo. Z veliko akcijo se bo pričelo takoj, ko bo tujcem zagotovljena varnost. — Oficijelna Nemčija pravi, da delitve Kitaja dosedaj še ni želeli in da treba umeti pod besedo »vojska«, ki jo je rabil tudi cesar Viljem, samo vojne operacije. Francozi zahtevajo, da morajo velesile poslati veliko večje število vojakov na Kitajsko, ako se pa velesile z Ameriko vred plašijo pred večjimi žrtvami, naj pa ruski sosed energično poseže vmes.

Dopisi.

Iz Rečice, 29. junija.

Zadružna vest iz Rečice in izjava iz Prihove. Raiffeisenovka v Rečici ob Savinji začela je poslovati dne 31. avg. 1899. l. Od tega dneva do 31. dec. istega leta imela je 118.637 K 36 v prejemkov, izdatkov pa 110.225 K 80 v, torej 228.863 K 16 v denarnega prometa. Čistega dobička kaže bilanca 166 K 34 v.

Po načelnikovem svetu kupilo se je pod roko že v prvi upravni dobi veleposestvo za 30.000 K. Prodaja na drobno vršila se je tako ugodno, da bo nezadolženo posestvo vredno dobrih 15.000 K, ter je posestnik rešen grabežljivih krempljev. Usojam si prašati obrekovalce, ali je bil zavod potreben? Znete sedaj, da ima laž kratke noge? Vsakdo se lahko prepriča, tudi gosp. Malovrh, da so denarni prejemki resnični in pošteni, ne pa ukradeni!

Kmetijsko društvo — kdor ima veselje, le naj reče »konsum« — ustanovilo se je namenoma pred hranilnico in posojilnico, poslovati pa začelo dne 4. sept. 1899. l. Že prva bilanca, obsegajoča prejemke in izdatke do konca istega leta govori dovolj samozavestno, kaj se da doseči pri kmetijski zadruzi, katera naroči in kupi vsako stvar, katere si udje žele. »Konsumna baraka« je že večkrat naročila vagon soli, žita, sladkorja, tudi vagon umetnega gnoja, s katerim se, ker noče o njem nič vedeti, brezplačno poštopa lažnivi Pavliha iz Mozirja in Gorice. Punč bi mu seveda škodil.

Letno poročilo pove naslednje:

»V kratki upravni dobi bilo je denarnih prejemkov 59.085 K 40 v, izdatkov pa 57.590 K 50 v, torej denarnega prometa 116.675 K 90 v. Koncem leta 1899. šteje zadruga 708 udov, kateri so vplačali deležev 23.181 K 80 v. Izstopil ni nikdo. Čistega dobička je 2765 K 90 v. Predstoječe številke kažejo najbolje lep napredek našega kmetijskega društva, naj je to neprijateljem ljubo ali ne.

Po § 17. društvenih pravil oddalo se je razun pristopnin še 10% čistega dobička rezervnemu zakladu, katerega je koncem prve upravne dobe 1692 K 59 v.

Na rednem občnem zboru dne 16. maja 1900 podelilo se je slavni požarni brambi v Rečici 25 K, ubožnim učencem v Rečici 25 K, ubožnim učencem na Gorici 25 K, ubožcem rečiške župnije 25 K. Ostali del čistega dobička porabi se za stavbo primernega skladišča. Naša zadruga je član »Gospodarske zveze«.

Na ustanovnem občnem zboru vpisalo se je 319 udov, javnega zborovanja se je udeležilo dne 3. sept. mnogo nad 1000, občnega zbora dne 16. maja t. l. nad 500 oseb; med temi tudi g. F. Sajovic, kateri je prav zanimivo govoril o potrebi in koristi raznih zadrug, zraven pa jako pohvalno omenil naša zavoda. Ta dan je deževno vreme mnogotere doma zadržalo, nasprotnikom učenjakom pa najbrž premočilo možgane. Prosil sem je ponižno, naj se oglase, a vse zaman. Napovedano javno zborovanje je privabilo par protivnikov, katerim so najbrž veliki gospodje zabičali, naj lepo tiho molče. Javno govoriti je težavneje, kakor zahrbtno lagati! Zakaj niso sami prišli, kakor so se ponujali? Siromaki, ki nimajo dovolj velike marele, katera bi naj pokrivala ogromno njihovo možganovino.

Kdor ve, s kakimi ostudnimi izrazi se je grdila in se še v enomer grdi moja oseba, z izrazi, ki plavajo le v mlakuži pijane liberalne strasti, lahko spozna sajisto dušno slepoto naših nasprotnikov. Na svojem gnojnem vozu namenoma preobračajo resnico v podlo laž in sramotilna dejanja. Celo rajne duhovnike obirajo na svoj račun. Res, jako liberalno! Jako napredno tudi po Horvatekovi metodi, priučeni morebiti na Ljubnem, da pošiljajo in ponujajo svojo lažitorbo mojim mladim učencem, a ne samo mojim prijateljem in sorodnikom. Slobodno! Do dobrega so se opekle in se še bodo osmodile brezverske mračne veže. Zakaj vendar toliko hrupa? Ker je duhovnik ustanovil in kot načelnik vodil omenjena zavoda. To je njim pregreha! Zagovarjati zagrizeno oplotniško nemskutarijo, je kajpada dobro delo usmiljenja.

Meni in za mojo osebo bo pa pregreha in sramota, kadar bom čital v glasilu »Ljubljanskega pekla« častne naslove, da ser »vesten duhovnik in katehet, ter izboren marljiv propovednik«, — »sploh znan in spoštovan« — »odlični, za blagor ljudstvi vneti č. gospod« —. Tedaj pošljem v vse slovenske krščanske liste izjavo: »Sram me je!« Toliko izjavljam danes, da si ne bo kdo domišljeval, da se bojim vrtoglavega liberalnega klepetanja in potuhnenege ova duštva nekaterih Efialtov. Stara »Maruša Re pulja« naj emari in začinja svojo »nevžitno kašo«, kakor jej drago, naročeval in plačeval jo bo pa isti, kateremu diši radi njene prismojenosti. Ako kateremu Tersitu ni ka prav, naj se poda v prodajalno kmetijskega društva v Rečico, kjer mu bo poslovodja njegova lažniva usta brezplačno prišil z debelo smolnato dreto častno diplomo gornje savinjskega Filaksa, in če treba, še zapečatil z zelenim pečatnim voskom c. kr. finančne straže. To bi bilo brez dvojbe koristno za iste, ki zevajo po tujih novcih, al ki podpirajo znanega dolgolasega »profesorja«, kateri si je vedel za časa svoje »že ločne boleznice« naprositi na zofi mehkega ležišča v štajerskem tarovžu pri Sv. Miklavžu Sv. Jederti, Sv. Lenartu, Sv. Marjeti in Sv. Rupertu nad Laškim, potem pa v svoji naprednosti poiskati postranskega cerkvenega zaslužka. Brez zamere, a ne brez resnice, zapisane celo v albumu nekega goriškega gospoda, kateri je po vzgledu mladega Plinija bliže prišel, da si kot potnik I. razreda dobro ogleda in zabeleži slavne dogodke svojega ljubljanskega kolege. — Kdor deluje za resnico, deluje ob enem pro bono pacis.

Zorko Melhijor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. julija.

Katoliški shod je gotova stvar. Kako je umesten, kako je potreben, in kako je ideja katoliškega združevanja ljudskemu mišljenju sorodna, spoznava pripravljalni odbor iz prijaznih izjav iz vseh krajev slovenske domovine. Povsod se žele pripravljalni shodi, povsod raste zanimanje od dne do dne. Pripravljalni odbor se je doslej zedinil, da se bo vršil katoliški shod dne 10., 11. in 12. septembra, in sicer tako, da bo 10. zvečer ustanovni shod, 11. bodo zborovali odseki, 12. bodo pa slovesni shodi. S tem se bo ljudstvu olajšala udeležba. Kdor si ne bo utegnil odtrgati treh dnij, da se udeleži vseh posvetovanj, slišal bo lahko vse en dan vsaj slavnostne govore, v katerih se bo ljudstvu podal sad prejšnjih posvetovanj. Vstopnice bodo izdane na ime. Vstopnina za vse tri dni in za tiskano poročilo, ki se bo izdalo po shodu, je 2 K.; vstopnina za ves shod sam 1 K., za zadnji dan 50 vinarjev. S to uredbo se bo ljudstvu zelo olajšala udeležba.

Dar. Nadvojvoda Evgen je daroval 200 kron za napravo novih orgelj na Vinici.

Občinski svet ljubljanski je imel sinoči sejo, kateri je predsedoval dr. Bleiweis, ki se je najprej spominjal poroke nadvojvode Frana Ferdinanda, potem pa prebral poročilo mestnega fizika o obisku novega mestnega kopalnišča. Pokazalo se je že takoj v prvih dneh, da je premalo banj. Da se temu odpomore, se je sklenilo dobo za posamno kopelj skrčiti od 45 na 30 minut ter določiti, da je kopalnišče odprto od 7 do 1 opoldne in od 3. do 8. zvečer. — Obrestna mera za posojilo 11.000 kron, dovoljeno od strani mestne hranilnice za gradnjo šole v Sv. Križu pri Kostanjevici, se je dovolila s 4.5 odstot. — Pri hlevih nove artilerijske vojašnice se je pokazalo, da so strehe iz cementa po komaj dveletni dobi nujno potrebne poprave. Po daljši debati je bil sprejet nasvet magistrata, da se strehe krijejo z opeko in da občina doplača podjetniku 8900 K, ki mora podpisati izjavo za triletno garancijo ter dovršiti delo mej letošnjimi vajami. — Konečno se je sklenilo za znesek 2000 kron v avgmentacijskem skladišču lesene tlake nadomestiti z betonskimi, ter se je vzelo na znanje poročilo odb. Dimnika o popravi pečij v realki. V nadaljni tajni seji so bile rešene nekatere osebne zadeve.

Iz Rima, 1. junija. (Hrvatsko romanje.) Danes pomolili smo na grobu sv. Cirila v

cerkvi sv. Klementa. Nagovor je imel dr. Jagatič. V torek smo sprejeti pri sv. očetu. Zdravi smo vsi.

Osebnost vest. Odvetniški koncipijent dr. Janko Brejc v Trstu je napravil danes odvetniški izpit z odliko. — Čislaneu rjaku in somišljeniku iskreno čestitamo! — Davčni praktikant Jos. Masten je premeščen iz Ljubljane v Litijo.

V Loškem Potoku po misijonu. Pod tem naslovom je zacvililo neko liberalče v št. 147. »Slov. Naroda«, kjer konstatuje splošno nevoljo v celi občini, vsaj vseh gospodarjev, da se jih osrečuje z misijonom ob tako neugodnem času. Gospod dopisnik, to ste pa pogodili! Bržkone tičite skriti za grmom tam kje pri Ribnici — ves dopis tako diši, in zato vam seveda ni znano, da se je obhajal pri nas misijon na splošno željo vseh faranov, in da se ga je tudi cela župnija res udeleževala s posnemanja vredno vneemo in v ogromnem številu. Če zaradi tega vaše liberalno srce čuti bolečine, mi vam ne moremo pomagati. No, lepo pa je od vas, da saj nekaj resničnega poročate: »Bili smo tako srečni, da smo imeli od 16. do 25. (prav od 17.—24.) t. m. misijonarje v svoji sredi. Imeli smo 10 dni praznike, in ako odštejemo 2 nedelji, ostaja 8 prazniških delavnikov (navadno ima teden šest delavnikov), ko je počivalo vse delo. Celi Loški Potok je imel prazniško lice, mlado in staro, moški in ženske, vse, kar leze in gre, je vrelo v cerkev. Gola resnica, ravno tako je bilo, vsa čast našim vrlim Potočanom. Nespametno pa je, da se jezite nad gospodi iz Ljubljane, zakaj so vas motili pri delu; za Boga, ali ne veste, da so č. gg. misijonarji prišli semkaj naprošeni od župnika! Ta je vsega kriv, zakaj se nad njim ne jezite? On ima na vesti tistih 10 000 gld.; toliko namreč znaša po vašem računu škoda zamujenega dela. Blagor občini, srečna župnija, ki ima v 1 tednu toliko zaslužka! V enem letu torej okroglo pol milijona. To pa to, in vi še tožite o naši revščini! Pa koliko tisoč bo še le stalo, ko boste zračunili še to, kar se je z delom zakasnelo! Pravite, da se sedaj še ne da preračunati, no boste že pozneje storili, ko se vam nekoliko kri umiri. Res smo radovedni, na koliko tisoč boste spravili naš misijon, pretiravali tako ne boste, saj tudi sedaj niste. Vi molite: misijona reši nas, o Gospod! Mi pa: Liberalnih z gag, reši nas, o Gospod! Župnik Rihtaršič.

Šolske vesti. Na goriški gimnaziji je bilo koncem leta 430 dijakov, in sicer 223 Slovencev, 167 Italijanov, 38 Nemcev in 2 Hrvata. — Na ženskem učiteljskem v Gorici je bilo vpisanih 288 gojencev in sicer 141 v slovenske tečaje in 147 v italijanske. — Na deški vadnici je bilo koncem leta 252 učencev, na dekliški 234 učenk. — Na koperskem učiteljskem je bilo 14 maturantov. — Na mariborski gimnaziji je delalo maturo 29 osmošolcev, trije je niso naredili. — Na mariborskem učiteljskem je delalo maturo 5 Slovencev in 9 Nemcev, na učiteljskem šolskih sester 22 učenk. — Na celovski gimnaziji bo sklep šol. leta v soboto.

Sv. Višarj. V nedeljo, 1. julija je bilo tu 17 planincev iz Kranja. Nekaj jih je prišlo sem že v soboto popoldne, drugi pa so se pripeljali s polnočnim vlakom na Trbiž. Narodili so ob osmih peto sv. mašo, pri kateri so bili navzoči vsi. — Vse spoštovanje gospodom izletnikom! — Po maši, katero je pel odbornik ziljske podružnice sloven. plan. društva, veleč. g. Jože Svatou, župnik v Ukvah, vzleteli so gospodje planinci na Lovca (2079 m), kamor vodi prav zložna pot slov. plan. društva. Ako zložno greš, prideš v dobri uri na vrh; gospodje pa niso niti tri četrt ure potrebovali. Ker je bilo vreme lepo in zrak čist, uživali so prekrasen razgled. — Nazaj se vrniviši imeli so v gostilni g. Blaža Zakata, moža odločno slovenskega mišljenja, skupen obed. Popoldne ob 1/3. so jo udarili vrlji gospodje planinci proti domu: nekateri po »Strmi poti« na sanel, drugi pa peš. — Naj bi vrle gospode posnemali tudi drugi slovenski planinci, ter prihajali pogosto na sv. Višarje, kjer ima slov. plan. društvo krasno vrejeno sobo s remi posteljami. Tako lepega, rekel bi, veškanskega razgleda in ob enem toliko idobnostij ima malo planinskih krajev! — Naj omenim še, da je izginil v ponedeljek po kresu zadnji sneg na Višarjah in da je

dva dni potem zopet snežilo, kateri sneg pa ni ostal, marveč se na mokrih tleh hitro stopil. Kakih 100 m. višje pa je bilo skalojve precej pobeljeno še drugi dan.

Okr. šolska konferenca za novo-meški okraj, ki je bila določena za jutranji dan, je zaradi bolezni okr. nadzornika Jeršnovica preložena na nedoločen čas.

Stavka v „ruđoči“ tovarni na Fužinah je končana. Sinoči so stavkajoči na Studencu priredili shod, na katerem se je izvolil odbor, ki naj se pogaja z delodajalcem. Pogajanja so se takoj včeraj pričela in se je doseglo sporazumljenje mej vodstvom in delavci. — Danes se je zopet pričelo z delom.

Izlet na Šmarno goro priredi v nedeljo dne 8. t. m. (prih. nedeljo) združeno kršč. soc. delavstvo iz Vevč, Ljubljane in Medvod. — Odhod iz Ljubljane zjutraj ob 7. uri z gorenjskim vlakom. Sv. mašo ob pol 10. uri bode služil na Šmarni gori č. g. dr. Evgen Lampe. — Popoldne ob 3. uri je javen ljudski shod v Medvodah v Bojtovi gostilni. — Vsi somišljeniki in somišljenice so uljudno vabljeni k obilni udeležbi. Krščanski delavci! Pokažite solidarnost in vdeležite se vsi znamenite slovesnosti, ki se bo vršila ob vsakem vremenu! Odbor.

Socijalnodemokratske in liberalne laži. O raznih »duhovniških škandalih« poročajo z naslodo krščanstvu nasprotni listi. »Katholische Kirchenzeitung« sedaj poroča, da je nek lajik povprašal po vseh tistih francoskih krajih, o katerih se je po socijalnodemokratskem in liberalnem časopisu zadnji čas poročalo, da so ondi duhovniki postali nezvesti svojemu zvanju, in dobil je odgovor, da so — vsa imena duhovnikov izmišljena in da se ondi o takih duhovnikih nič ne ve. To bodi v pojasnilo povedano »Narodu«, ki vsako laž iz socijalnodemokratskega časopisa v sprejme v svoje predele in sicer tem rajši, čim oddaljenejši je kak kraj, ker si misli, da potem laž ne pride tako hitro na dan. Zadnjič se je poročalo tudi o nenravnih činih nekega tirolskega samostanskega portirja. Pred sodiščem se je sedaj dokazalo, da je bil portir le vsled sovraštva ovaden, da pa ni na vsej zgodbi niti besedice resnice. Ali bode to »Narodu« povedal?

Z Velikih Poljan pri Ribnici se nam poroča: Te dni smo srečno pokrili novo cerkveno stavbo. Pogosto deževje je grajenje cerkve vlani in letos za poldrug mesec zavleklo. Od srede marca do konca maja imeli smo komaj en mesec delavnih dni. Ker se ob toliki moči stavba le počasi suši, ne bo letos mogoče cerkve tudi od zunaj popolnoma izdelati. Vsekako pa se bo izdelala notranjščina, da bo cerkev na iesen blagoslovljena, drugo leto pa posvečena. — Kot menda povsod, kjer se kaj v čast božjo dela, tu penezov nedostaje. Proračuni goljufajo! Obrnili smo se za milodarno podporo tudi na Nj. Veličanstvo presvetlega cesarja, precej po letošnjem deželnozbornem zasedanju, kjer se je vršila znana nepotrebna cerkveno-politična debata radi naše cerkve, pa se nam je prošnja vrnila — neuslišana. Na merodajnem mestu se nas bržčas ni priporočilo. Zakaj ne, nam je dobro znano. Pa Bogu bodi hvala, sveti Jožef, naš novi farni patron, nas ni zapustil. Zganil nam je pa zato »mrtvo roko«. In ne brez vspeha. Bog živi to tako radodarno »mrtvo roko! Izkaz dosedanjih milih darov v prid naši novi cerkvi sv. Jožefa skorej priobčimo.

Ljubljanske novice. V Ljubljani nico hladit se je šel sinoči ob 11. uri na Sv. Petra nasipu delavec J. Zupančič, ki ga je preveč ogrel v obilici povžiti vinček. Nekdo, ki je moža opazoval, je takoj naznanil policiji, da je nekdo skočil v Ljubljano, a ko je prišel stražnik na lice mesta, o »utopljenca« ni bilo več sledu. — Povozil je na Mestnem trgu včeraj popoldne nepoznan kolesar Sletnega Al. Pogačnika, ki je ranjen na glavi. Tudi kolesar je padel, a jo je še pravočasno popihal. Pod voz je prišel včeraj popoldne s svojim kolesom hišnik J. Pintarič v Slomšekovih ulicah. Ranjen je na desni roki in nogi ter ima znatno poškodovano kolo. — Ušel je danes dopoldne prisiljenec Ivan Otner, rodem Tirolec, pazniku Kršicu mej delom za jahalnico. Ubral jo je proti Rožniku. — Ukradel je neznan tat Ant. Rajzerju, kovaškemu

pomočniku, srebrno uro z verižico in tolarjem v skupni vrednosti 48 kron. — Izgubila je Hedvika Tauber srebrno uro, vredno 18 K na potu od frančiškanske cerkve proti kolodvoru. — V Ameriko je odpotovalo iz Ljubljane v juniju 89 oseb. Šest nedoletnih mladeničev so pridržali. — Škropilnic manjka mestnim pometačem pri snaženju javnih cest in ulic, ki morajo z bližnjimi stanovniki vred požirati neznošen prah.

Piva je na Kranjskem osem pivovaren minulo leto zvarilo 76.024 hl, in sicer Koleserjeva 32600, mengiška 12132, senožeška 12870 itd. Davek od piva je znašal 314.064 kron.

Ogenj. Dne 28. junija popoldne je pogorela hiša s pohištvo Janeza Prosenca s Hriba v kamniškem okraju. Škode je do 3000 kron.

V Gradežu je sedaj okoli 800 tujcev. Navadno shajališče imajo na novem mostu, ki sega 100 m. v morje.

Angleška „kultura“. Sodišče v Hamburgu je te dni nasproti predlogu državnega pravnika, ki je zahteval šest mesecev ječe, obsodilo William Johna Stock na 1000 mark denarne kazni, ker je trpinčil Kitajca na svoji ladiji. Prvi podčastnik dotične ladije je naročil drugi božični dan minolega leta nekemu podčastniku nižje vrste, rodem Kitajcu, neko delo, katero pa ni izvršil takoj na mestu in dobil vsled tega krepko zasušnico. Kitajec se je takoj pritožil pri imenovanem kapitanu, ki pa ga je s pomočjo podčastnika takoj zvezal na hrbtu, privezal k stebru in tako dolgo nabijal po vs m telesu z debelim jermenom, dokler ni Kitajec popolno onemogel in prosil, naj ga vržejo v morje, da bo rešen groznih muk. A kapitan hotel si je samo odpočiti, ter je potem še z večjo besnostjo nadaljeval svoje delo, dokler se Kitajec ves v krvi ni zgrudil na tla in imel le še toliko moči, da se je priplazil do roba ladije in se prevrnil v morje. Pri zaslišanju je Anglež priznal, da je večkrat tako ravnal s Kitajci, ker ga sicer niso umeli.

Drago spalnico ima Amerikanec S. Marchand, katero si je naročil v Parizu za malenkost 4.882 200 frankov. Samo za posteljo, na kateri se je delalo 2 1/2 leta, ki je iz ebenovine, zlata in slonove kosti, mora plačati poldrugi milijon, stoli stanejo 2 1/2 mil. mizica 200.000 frankov.

Društva.

(Vabilo na CXXII. odborovo sejo »Slovenske Matice«) v Ljubljani dne 9. malega srpana l. 1900. ob petih popoldne v društveni pisarni. Sproved: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potrditev zapisnikov o CXXI. odborovi seji in o XXXVI. rednem občnem zboru. 3. Volitev predsednika, podpredsednikov, blagajnika, ključarjev in odsekov. 4. Tajnikovo poročilo. 5. Eventualia. V Ljubljani, dne 30. rožnika 1900. Predsednik: Fr. Levec.

(Poziv pevskim društvom in zborom!) Podpisane namerava, ako bi se zadostno število naročnikov oglasilo, izdati 1. zvezek svojih možkih zborov. Obsejal bode: 1. »Slovan, na dan«, s tenorsamospevom. 2. »Novinci«, koračnica. 3. »Nazaj v planinski raj«, s tenorsamospevom. 4. »Očini« z baritonsamospevom. 5. Kolesarska koračnica. Vsi ti komadi so večji efektivni zbori; nekatere istih pela so že društva »Slavca«, »Ljubljana« v splošno zadovoljstvo. Naročila sprejema do 10. junija podpisane. Cena 2 kroni. S spoštovanjem J. Bartl, nadučitelj.

(Vabilo k tomboli), katero priredi prostov. gasilno društvo v Begunjah na vrtu gostilne gosp. J. Avsenika v nedeljo 8. julija 1900. Vspored: Tombola. Prosta zabava. Darila za tombolo se hvaležno sprejmo. Čisti dohodek je namenjen za napravo potrebnega orodja. Začetek ob 4. uri pop. K obilni vdeležbi uljudno vabi odbor.

(Kmetška posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.) Bilanca za mesec junij: Activa: Gotovina v blagajni K 18.871-98, naložen denar kron 793.173-60, posojila K 1.942.568, preh. zneski K 620, inventar K 957-90, zaostale obresti 31. decembra 1899 K 23.944-06. — Passiva: Zadržani deleži K 23-364, rezervni sklad K 46.471-08, hranilne vloge K 2.665.130-63, nazaj plačane obresti 31. decembra l. 1899 K 9038-36. — Denarni promet K 4.452.265-52. Upravno premoženje K 2.775.135-54.

(Mestna hranilnica ljubljanske a.) Meseca junija t. l. uložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 733 strank 366.564.71

kron, 665 strank pa dvignilo 327.197.44 K. V II. četrtletju t. l. dovolilo se je 175 prosilec posojil na zemljišča v skupnem znesku 392.970 kron.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu juniju 1900 je 136 strank vložilo 87.805 K 54 h, 23 strank vzdignilo 42.814 K 21 h, torej več vložilo 44.991 K 33 h, 15 strankam se je izplačalo posojil 17.700 K — h. Stanje vlog 14.988.865 K 25 h. Denarni promet 321.164 K 72 h.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo. Gospod J. Bernard, kaplan v Trebnjem, 10 K (dobljena stava). — G. F. Hönigman, župnik v Kropi, 10 K. — G. Fr. Novak, župnik v Žalini, 10 K. — G. A. Verbajns, župnik v Kamnigoric, 5 K. — G. J. Bernik, kaplan na Vrhniki, 10 K. — Gosp. kanonik Tom. Kajdiž 10 K. — Gospa Zabukovčeva iz Ljubljane 10 K. — Neimenovan za kruhe sv. Antona 12 K. — G. kanonik J. Sušnik 20 K. — Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 4. julija Državno sodišče se je pečalo včeraj s pritožbo linškega zastopa proti deželnemu odboru, ki je razveljavil njega sklep glede imenovanja neke ceste po Bismarcku. Rzsodba se objavi jutri dopoldne.

Dunaj, 4. julija. Poročilo o nagli smrti nadškofa Skrbenskega v Emsu se ne potrjuje. Res je le, da je nadškof v Emsu v kopelih zaradi bolezni na pljučih.

Rim, 4. julija. Papež je vsprejel včeraj v sikstinski kapeli blizu 100 hrvatskih romarjev.

Rim, 4. junija. V včerajšnji seji je predložil finančni minister Rudini načrt zakona, s katerim naj bi se dovolil proračun do konca leta.

Vojska na Kitajskem.

V središču Kitaja, v Pekinu je izbruhnila popolna anarhija. V trenutku, ko so došla v Evropo najnovejša poročila o dogodkih na kitajskih tleh, so bržkone pomorenjeni v Pekinu vsi tujci in razdejana vsa poslaništva, v največi nevarnosti so pa tudi prve evropske čete, ako so res došle že v Pekin.

Z vseh stranij so privrele v središče številne revolucionarne čete, njim na čelo sta se pa postavila princ Tuan in general Kwangsi, ki sta odstavila cesarico-vdovo in cesarja, ju zaprla v nek grad, obkolila cesarsko palačo in zatvorila pekinška mestna vrata.

Jednake grozovitosti se gode v ostalih kitajskih mestih, kjer prebivajo tujci. In zunanja pomoč je večinoma še na potu.

Berolin, 4. julija. Kineški poslanik v Berlinu še ni odpotoval, dasi so razmere zelo napete. Nemčija čaka, kaj poretó druge velevlasti, potem ukrene še le odločilne korake. Nemčija imela bo kmalu 15 vojnih ladij pred Kino.

Berolin, 4. julija. Pri nekem pogovoru povodom odhoda vojakov v Kino je izjavil cesar Viljem, da so Nemci v Kini premočno poznali ondotne razmere in preveč zaupali Kitajcem. Jedini škof Anzer se ni dal varati in je opetovano svaril.

Berolin, 4. julija. V vojaških krogih prevladuje mnenje, da treba čim preje odposlati v Kino večjo vojno moč. Mobilizovanih bo 12.000 mož.

Pariz, 4. julija. Podkralji osrednje in južne Kine proglašajo princa Tuana ter Kwang-Sia, ki oblegata cesarsko palačo v Pekinu, za vstaša.

Pariz, 4. julija. V seji minister-skega sveta je naznanil minister Delcassé, da sta si glasom poročila konzula v Shanghaiju princa Tuan in general Kwangsi prisvojila vso oblast ter s četami oblegata ces. palačo v Pekinu. Podkraljem sta naročila, naj prično odločen boj proti tujcem.

Pariz, 4. julija. Tukajšnjemu angleškemu poslaniku je došlo sporočilo, da sta umorjena francoski in angleški poslanik v Pekinu. — Jednaka vest je došla londonski vladi.

Wilhelmshaven, 4. julija. Pri častniškem banketu je imel cesar Viljem govor, v katerem je izjavil, da Nemčija neobhodno potrebuje Velikega oceana. Brez Nemčije, brez nemškega cesarja se ne more storiti noben važen ukrep. Da se pride do tje, bo uporabil cesar najstrožja sredstva.

Rim, 4. julija. Italija bo pripravila 6000 mož, da jih v slučaju potrebe po dogovoru z drugimi državami pošlje na Kitajsko.

Bruselj, 4. julija. Vsa severna Kina je v revoluciji. Misijonarji in sploh tuji so povsod v veliki nevarnosti.

Petrograd, 4. julija. Brzojavna zveza s Kalganom v pokrajini Pečili je pretrgana.

Washington, 4. julija. Ameriški konzul v Shanghaiu javlja: 27. m. m. sta bili le še dve poslaništvi nepoškodovani. Cesar in cesarica - vdova sta ujeta v gradu, mestna vrata so zaprta. Princ Tuan in bokserji imajo vso oblast v rokah. Po ulicah vlada popolna anarhija.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje)

„Na tak način se najbolje izkopljete!“ reče uradnik. „Kaj hočete? Seveda je to sitno. Jaz uvidim; ako se pa dobro obnašate, ste takoj prosti. Ker vidim, da ste voljni, moram vas podpirati in vam dati še drug svet. Verujte mi, da sem izkušen v teh stvarih. Idite naravnost naprej, ne ozrite se ne na levo in ne na desno, da ne obrnete pozornosti nase. Nikdo se ne zmeni za vas, nihče ne bo vedel, kaj to pomeni. Vi pa rešite svojo čast. Čez dobro uro ste zopet prosti. Dela je toliko, da se bodo sami požurili, da se vas znebó. Potem pa bodem govoril jaz... Tega ste sami krivi, vedel pa ne bode nihče, da ste bili v rokah pravice. Vi dva pa“, obrne se resno k bircema, „ne storita mi nič žalega, ker ga jaz ščitim. Svojo dolžnost morata izpolniti, a pomnita, da je pošten mladenič, ki bo čez dobro uro prost, in da mu je za čast. Idita tako, da nihče ne postane pozoren, kakor bi bili vsi trije prijatelji, ki gredó na sprehod.“ Žugajoče se namrdnivi sklene svoj ukaz: „Ali sta me umela?“ Nato se obrne k vjetniku, gube se mu porazgube, obraz se mu namah nasmehlja, kakor bi hotel reči: „Saj sva prijatelja!“ Zašepeta mu na uho: „Pametno, ravnajte se po mojih besedah! Pojdite mirno in se ne ozirajte naokrog! Zaupajte meni! Pojdimo!“ Odpravijo se.

Tem lepim besedam pa Renzo ne veruje, tudi ne, da bi mu uradnik kaj boljega želel nego birci, da mu je za njegovo čast in da mu hoče pomagati. Dobro ve, da bi se mu na ulici lahko ponudila prilika, izviti se mu iz rok, in da mu je uradnik to natvezel, da bi ne opazil pripravnega trenutka. Te lepe besede so imele tedaj samo učinek, da se je Renzo še bolj utrdil v namenu, katerega si je vtepel v glavo, da bo namreč delal baš narobe.

Nikar si naj čitatelj ne misli, da je bil uradnik neizkušen novinec. Bil je pretkan slepar, pravi naš povestničar, ki je bil menda njegov prijatelj.

A tedaj je bil zelo razburjen. Če bi imel mirnejšo kri, posmehoval bi se človeku,

ki hoče zapeljati drugega k sumljivemu koraku s tem, da ga vspodbada in bodri, dajajoč mu prijateljske nesebične svete. Ako so pa ljudje v nadlogah in stiskah in vidijo, kaj lahko stori kdo drugi, da jih reši iz škripca, začno ga vsled nekega splošnega nagona obdelavati s prošnjami in rotnji in vsakovrstnimi pretvezami. Tudi malopridneži se v stiskah in nadlogah ne morejo ogniti temu splošnemu zakonu. Radi tega igrajo ob tacih okolščinah zelo žalostno vlogo. Mojsterske iznajdbe in premetene spletke, s katerimi si navadno pomagajo, ki so jim kaj navadnega in vsakdanjega, ne zgrešijo cilja, ako se jih poslužujejo o pravem času in mirnodušno in z bistro glavo. Če tudi pridejo pozneje na beli dan, vendar so vsakomur všeč; kadar so pa malopridneži v škripcih, poslužujejo se jih, kakor bi bili brez glave, naglo, nespretno in brezobzirno. Kdor jih vidi pri tako napornem delu, smeje se jim in jih pomiluje. (Dalje sledi.)

Cena žitu na dunajski borzi

dné 3. julija 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8.04 do K 8.05
Rž za jesen	» 7.22 » » 7.23
Turšica za jul.-avgust	» 5.81 » » 5.82
» » sept.-okt.	» 5.96 » » 5.98
Oves za jesen	» 5.54 » » 5.55

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrevi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
3.	9. zveč.	732.3	22.8	brezvetr.	jasno	
4.	7. zjutr.	732.5	19.1	sl. vzh.	jasno	0.0
4.	2. popol.	731.6	30.1	sl. jzah.	del. ohlač.	

Srednja večerajšnja temperatura 23.6 normale: 19.3.

597 1-1

V veliki žalosti naznanjam svojim sorodnikom in znancem, da so mi moja preljuba mati

Katarina Platiša, roj. Mrak,

v torek, 3. julija ob 1/4, na 2 popoldne po kratki bolezní, previdena s sv. zakramenti, umrla v Škofjiloki.

Pogreb bo v četrtek, 5. julija dopoldne; preje se bodo še opravile molitve in sv. maša za ranjko v župnijski cerkvi svetega Jakoba v Škofjiloki.

Predrago ranjko mater priporočam v pobožni spomin pri molitvah in sv. mašah.

V Škofjiloki, dné 3. julija 1900.

Marija Platiša, hči.

Trgovski pomočnik,

vajen v vseh vrstah trgovskega prometa, sprejme službo v trgovini, ali event. tudi kot občinski pisar.

592 1-1

J. Nose

posterestante Krka pri Zatičini.

lepih in priljubljenih slovenskih napevov za citre, s podloženim besedilom, prirejeni v kolikor mogoče lahkem slogu, a zraven tega izvanredno navduševalni. — Cena 400 strani obsegajoči knjigi 2 gld. 50 kr., po pošti 20 kr. več. — Pregled pošilja

Josip Sorg,

594 1-1

Dunaj, III., Gerlgasse 18.

Dunajska borza.

Dné 4. julija.

Skupni državni dolg v notah	97.55
Skupni državni dolg v srebru	97.20
Avstrijska zlata renta 4%	116.-
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	97.25
Ogerska zlata renta 4%	115.60
Ogerska krona renta 4%, 200	91.15
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1730.-
Kreditne delnice, 160 gld.	680.-
London vista	242.80
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.60

Dné 3. julija.

3.2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	168.-
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159.-
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195.-
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.70
Tisne srečke 4%, 100 gld.	138.50
Dunavske vravnave srečke 5%	251.-

KÔPEL

Preizkušeno zdravilišče za bolezni v železcu, najetih in ledvicah, z sladkorno bolezní (diabetes), želčne kamene, katarhe v golfoncih in na krklju ilu.

Prospekti se dobe pri ravnatelju Jožne železnice postaja: Polčane (Pöltschach) ZA PO LETI.

259 b) 10-9

Na prodaj so 3 križevi poti

po 95 cm. visoki, po gld. 65.—

pri 501 12-8

FR. TOMAN-u,

podobarju in pozlatarju v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 4.

Stanovanja so oddati!

Za avgust: dvoje stanovanj po 1 sobo in kuhinjo; dvoje stanovanj po 2 sobi s kuhinjo.

Takoj pa se oddá jedno stanovanje z jedno sobo in kuhinjo. 519 7

Vse to na Poljanski cesti št. 60.

Dva izurjena mizarska pomočnika

dobita trajno delo ob dobri hrani in plačú pri 593 3-1

Ludviku Peitl

mizarskem mojstru

v Podkloštru (Arnoldstein). Koroško.

Gobe, venecijanske in španske. Najceneše ima v zalogi trdka BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice. Vnanja naročila proti povzetju. 228 22 11-2

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstne duhovniške obleke iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah. Opozarja na veliko svojo zalogo izgotovljene obleke posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah. 170 37

Naznanilo.

Na c. kr. gimnaziji v Rudolfovem se bodo sprejemali učenci v prvi razred ali meseca julija ali septembra.

Kdor želi vstopiti meseca julija, naj se oglasi v petek 13. julija od 5. do 7. zvečer ali v soboto 14. julija od pol 9. do pol 10. zjutraj s svojimi starši ali njih odgovornimi zastopniki v ravnateljski pisarni ter prinese s seboj krstni list in obiskovalno izpričevalo (šolsko naznanilo).

Sprejemni izpiti se vrée v soboto 14. julija. Takse znašajo 6 K 20 h.

C. kr. gimnazijsko ravnateljstvo v Rudolfovem, dné 4. julija 1900. 596 2-1

Pripomba: S tem se popravlja napačno oznanilo v »Dolenjskih Novicah«.

Št. 20.798. 595 1-1

Razglas.

Vsled sklepa občinskega sveta z dné 22. junija 1900 podpisani mestni magistrat razpisuje

dražbo

za napravo začasne brvi poleg mesarskega mostu čez Ljubljano na dan 11. julija t. l. ob 10. uri dopoldne.

Vsi potrebni pripomočki in pojasnila zvedó se pri mestnem stavbnem uradu ob navadnih uradnih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dné 3. julija 1900.

583 3-2

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa državni gimnaziji v Kranju vpisavali se bodo učenci, kateri nameravajo vstopiti v prvi razred, v soboto dné 14. julija od 9. do 12. ure v ravnateljski pisarni.

Vsprejemne preskušnje vršile se bodo v ponedeljek, dné 16. julija, od 1/9. ure zjutraj nadalje. Dotični učenci pridejo naj v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov ter naj prinesó seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo. Vsprejemna taksa je določena na 6 K 80 v., ki se bode onim, ki preskušnje ne bi prestali, vrnila. Učenci, kateri so oddaljeni od Kranja, pa se morejo javiti za vsprejem tudi pismeno, vpsolati morajo krstni list, zadnje šolsko spričevalo ter takso. Vendar pa se morajo v ponedeljek dné 16. julija pred preskušnjo predstaviti osebno šolskemu ravnatelju.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa državne gimnazije v Kranju, dné 29. junija 1900.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zgube pri tvebanjih, pri iztrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje. Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih papirjev in vestni svéti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavníc.